

20

05

INHOUDSOPGAVE

01 /	INLEIDING	03
02 /	COLLECTIE	04
03 /	PRESENTATIE	06
04 /	NAi MAASTRICHT	09
05 /	INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	09
06 /	EDUCATIE	10
07 /	PUBLIEKSBEREIK, MARKETING EN COMMUNICATIE	12
08 /	SPONSORING EN FONDSSENWERVING	13
09 /	FACILITEITEN	14
10 /	FINANCIËN, PERSONEEL EN ORGANISATIE	16
11 /	RAAD VAN TOEZICHT	17
BIJLAGEN		
A /	COLLECTIE	18
	A.1 AANWINSTEN	18
	A.2 BRUIKLENEN	20
	A.3 INVENTARISATIES	22
B /	TENTOONSTELLINGSPROGRAMMA EN OVERIGE ACTIVITEITEN	24
	B.1 TENTOONSTELLINGEN	24
	B.2 ACTIVITEITEN	27
	B.3 LEZINGEN EN DEBATTEN	28
	B.4 PUBLICATIES	30
C /	INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	31
	C.1 REIZENDE TENTOONSTELLINGEN	31
	C.2 BEZOEKERSPROGRAMMA'S	32
D /	BEZOEKERSAANTALLEN	33
E /	FORMATIE	34
F /	EXPLOITATIEREKENING	35
G /	SPONSORING EN SUBSIDIES	36
H /	RAAD VAN TOEZICHT	39

01 / INLEIDING
OPEN ARCHITECTUUR

Architectuur ligt niet voor het oprapen. Architectuur is overal om ons heen, maar daarom juist is het moeilijk te zien, te begrijpen of te gebruiken. We nemen het voor lief, het verdwijnt achter onze meubels of reclame. Het staat stil en vast om ons heen terwijl wij bewegen. Het is het kader waarin wij leven, maar levenloos. Het schitterende eraan ligt diep besloten in baksteen, staal, beton en glas.

Het Nederlands Architectuurinstituut gebruikt alle middelen om te laten zien dat architectuur ons omgeeft en betekenis geeft aan onze omgeving. In 2005 deed het NAi dat in fragmenten, kunstbeelden, en materiaalexperimenten (*Herzog & de Meuron*), met grote maquettes (*Polders*) en met historische documenten (*Team 10*). Wij deden het met historisch materiaal (in onze Zaal 2 presentaties die de vaste opstelling aanvullen) en met futuristische beelden in Zaal 3, ons experimenteel lab. Maar we deden het ook met lezingen en debatten, excursies en publicaties. Wij drongen bovendien door tot de opiniëpagina's van de dagbladen, waar we duidelijk probeerden te maken hoe onze ruimtelijke ordening sociale problemen weerspiegelt, maar ook de ruimte biedt voor verbetering

daarvan. Op al deze manieren heeft het NAi getoond en verteld dat architectuur niet alleen mooie objecten produceert die je ruimtelijk kan beleven, maar ook zelf betekenis heeft en betekenis geeft.

Het paradoxale resultaat hiervan is dat het NAi een museum is waar vaak spullen te zien zijn die op het eerste gezicht niet opvallen door hun schoonheid. Daarnaast is het NAi een platform waar abstracte discussies worden gevoerd over concrete en stugge voorbeelden. Het NAi is ook een archief waar de stukken vaak moeilijk te lezen en te begrijpen zijn. Desalniettemin trokken wij met onze taaie materie meer dan honderdduizend bezoekers hier in Nederland en een veelvoud daarvan met onze reizende tentoonstellingen in het buitenland. In 2005 zijn onze publieksactiviteiten uitgebreid en gestroomlijnd, zodat het NAi nu een regelmatig programma van debatten, lezingen en presentaties biedt. Onze archieven worden gestaag uitgebreid en ontsloten.

Wat dat laatste betreft hebben wij dit jaar een enorme verbetering in onze situatie kunnen bewerkstelligen met het in gebruik nemen van het Open

Maquettedepot (OMD) in de Van Nelle Ontwerpfabriek. In dit toonbeeld van een moderne architectuur dat laat zie hoe dingen worden gemaakt maar ook hoe het zelf is gemaakt, laat het NAi nu zien hoe maquettes worden bewaard en gerestoureerd. Het depot wordt daarvoor regelmatig opengesteld voor publiek. Het maquettedepot is zo ingericht dat we niet alleen genoeg ruimte hebben om de groei van de nationale collectie architectuur in de komende jaren te accommoderen, maar ook om aan bezoekers te kunnen laten zien wat die collectie is en hoe we ermee omgaan.

Die duidelijkheid, dat naar buiten brengen, uitleggen, en hopelijk enthousiast maken van het publiek, is wat het NAi in de komende jaren nog veel meer gaat doen. Wij zijn geen gesloten burcht, maar een plek waar architectuur en mensen bij elkaar moeten komen. Wij zijn een instituut dat op zoveel mogelijk manieren de gebouwen om ons heen uitlicht, uitlegt en toegankelijk maakt. In het komende jaar zullen wij dat doen met tentoonstellingen die architectuur als kunst presenteren, die experimenten tonen over hoe onze wereld er ook anders uit kan zien, en die de

ons zo vertrouwde omgeving vergelijken met wat er elders in de wereld gebeurt.

Om dat nog beter te doen, gaat in september 2006 onze eerste dependance in Maastricht open. Daarmee bedienen wij een publiek voor wie Rotterdam te ver weg is en slaan wij ook een weg in naar een Europese toekomst. Tegelijkertijd gaan wij aan de slag met het verbeteren van de publieksfuncties, de educatieve voorzieningen en de toegankelijkheid van ons gebouw. Het NAI houdt zich niet alleen bezig met het openbaren van de gebouwde omgeving, het wordt ook zelf steeds meer openbaar.

Om dit alles te kunnen doen vertrouwen wij op onze vrienden. Dat zijn de overheden en sponsors die ons ondersteunen in ons werk, ons publiek, de Vriendenvereniging, de NAI Circle en onze collega's in instellingen waarmee we samenwerken in binnen- en buitenland. Het zijn er steeds meer, en samen vullen wij de ruimte van de architectuur en brengen wij de gebouwde omgeving steeds meer tot leven.

Aaron Betsky

De zichtbaarheid van de rijkscollectie die het NAI beheert, is in 2006 op veel fronten verbeterd en uitgebreid. Dat is onder meer gerealiseerd door collectie-tentoonstellingen, door presentaties op het internet, door openstelling van het nieuwe Open Maquettedepot, door de nieuwe lezingenserie *schatten@nai* en door de vele bruiklenen uit de collectie die in tentoonstellingen in binnen- en buitenland werden gepresenteerd. (418 stukken op 28 plaatsen). Om dit alles echter mogelijk te maken, moeten vele voor het publiek onzichtbare activiteiten worden verricht op het gebied van acquisitie, onderzoek, ontsluiting en beheer. De groei van de collectie in combinatie met kostenstijgingen en structurele bezuinigingen zijn even zovele factoren die de collectietaak van het NAI onder druk zetten. Ondanks de vele hieronder vermelde inspanningen zijn de achterstanden in acquisitie, selectie en inventarisatie in dit verslagjaar toegenomen, terwijl noodzakelijke stappen op het gebied van digitalisering moesten worden uitgesteld.

Acquisitie
Langzamerhand komen de archieven van architecten die in de jaren '70 hun voornaamste werken uitvoerden beschikbaar. Een strenge selectie is noodzakelijk, wil de collectie hanteerbaar blijven. Zoveel mogelijk wordt dan ook vóór overdracht een onderzoek uitgevoerd naar de aard van het werk om al op het bureau een selectie te kunnen uitvoeren. Zo kon het

archief van Paul de Ley, een van de belangrijke architecten die actief was in de stadsvernieuwing, in overleg met hem worden bewerkt zodat het meteen na binnenkomst voor het publiek beschikbaar kon worden gesteld. In dit verband moet ook Carel Weeber worden vermeld, die bij zijn vertrek uit Nederland zijn archief aan het NAI heeft overgedragen. Professor Piet Sanders heeft de collectie van het NAI verrijkt met een aantal maquettes van internationaal bekende architecten: Winka Dubbeldam en Lebbeus Woods. Dankzij het nieuwe Open Maquettedepot bij de Van Nellefabriek is er weer ruimte om maquettes in de collectie op te nemen. Een heel bijzondere aanwinst is de collectie tekeningen, foto's en maquettes, geschonken door de architecten die waren uitgenodigd een werk te leveren voor de tentoonstelling ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Beatrix, *Een Vorstelijke Tentoonstelling*. Het was een herhaling van de jubileumtentoonstelling voor Koningin Wilhelmina in 1923. Het materiaal dat architecten destijds schonken vormt de basis van de huidige NAI-collectie.

Er zijn verschillende ontwikkelingen in de architectuur zoals digitalisering, schaalvergroting en internationalisering, die invloed hebben op de samenstelling van de archieven en daarom nopen tot opnieuw nadenken over het acquisitiebeleid. In dit verslagjaar is een breed samen-

gestelde acquisitiecommissie in het leven geroepen met externe deskundigen die het NAI adviseren over uitgangspunten en uitwerking van het toekomstige acquisitiebeleid. De vormgevingsarchieven vormen een belangrijk randgebied van het architectuurerfgoed. Het NAI is betrokken bij een werkgroep van Premisela, die tot doel heeft aandacht te vragen voor de kwetsbare positie van de vormgevingsarchieven, waar slechts verbrokkeld plaats voor is binnen de Nederlandse instellingen. Een eerste stap is een centraal register dat bij het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) is ondergebracht.

Open Maquettedepot (OMD)
In september 2005 werd in een van de Schiehallen bij de Van Nellefabriek het Open Maquette-depot geopend. Dit moderne depot voldoet aan de huidige eisen en is ingericht volgens de meest recente inzichten op het gebied van collectie- en archiefbeheer. Het depot kon worden gerealiseerd dankzij steun van diverse fondsen en het ministerie van OCenW. De verhuizing van de vele kwetsbare maquettes is dankzij een zorgvuldige voorbereiding voortreffelijk verlopen. Er was veel persbelangstelling voor de spectaculaire uit- en inhuizing en het nieuwe depot mocht zich meteen in een grote publieke belangstelling verheugen. Voor de verhuizing zijn alle maquettes gefotografeerd, geconserveerd en beschreven. In het depot is een goed geoutilleerd restauratie-atelier waar ook voor publiek

toegankelijke restauraties aan maquettes zullen worden uitgevoerd.

Archieven en beheer
Bij verscheidene archieven werden aanvullingen ingevoegd, werden materialen opnieuw verpakt en konden inventarissen en plaatsingslijsten worden verbeterd. Totaal is 425 m verwerkt van 23 archieven. 5 archieven zijn geheel geïnventariseerd (170 m) en er is een aanvang gemaakt met de beschrijving en opschoning van het immense archief van Euralille van OMA. Van 21 archieven is een nieuwe toegang gemaakt in een gestandaardiseerde vorm, die vooruitloopt op het Collectie Informatie Systeem. Ten behoeve van een betere zichtbaarheid en toegankelijkheid van de collectie is een begin gemaakt met een geannoteerd archievenoverzicht dat binnen enkele jaren op de NAI-site zal worden gepubliceerd.

Collectie informatie
Nadat in 2004 de keuze was gemaakt voor het Canadese systeem Minisis, is in 2005 het eerste prototype van het toekomstige Collectie Informatie Systeem (CIS) opgeleverd en uitvoerig getest op de toepasbaarheid voor het archief en de bibliotheek. Omdat het NAI streeft naar het integreren van de verschillende modules binnen dit ene informatiesysteem, een unicum in de wereld van archieven en musea, vergt dit de nodige aanpassingen van de software. In samenwerking met de Stichting BONAS wordt be-

keken hoe de BONAS-database zal worden aangesloten op het Minisis informatiesysteem. Het NAI zal in toenemende mate te maken krijgen met 'born digital' archiefmateriaal. In 2005 is uitvoerig onderzoek gedaan naar mogelijkheden om dit digitale materiaal langdurig te bewaren. De nu bestaande technieken van emulatie en migratie zijn beoordeeld op praktische en theoretische mogelijkheden. Omdat er nog teveel technische onzekerheden zijn, en het NAI niet over voldoende middelen en menskracht beschikt, is noodgedwongen besloten een daadwerkelijke aanpak van dit probleem op te schorten.

Onderzoek
Met het oog op de verwerving van de grote maquettes van het Rotterdamse Raadhuis is een onderzoek uitgevoerd naar de toepassing van gips in maquettes in de periode 1900-1930. Daarbij is tevens de rol van maquettes in het ontwerpproces onderzocht. In verband met het Sonneveldhuis, dat gevuld is met meubels en lampen van de firma Gispen, en de voorbereiding van een tentoonstelling en een publicatie in 2006 is onderzoek gedaan naar de rol die W.H. Gispen speelde in Rotterdam en zijn invloed op de nieuwe fotografie en typografie. Het Gispenarchief dat deel uitmaakt van de NAI-collectie vormt hiervoor een belangrijke bron. Om de kennisvorming over de collectie te stimuleren en meer publieke belangstelling te genereren is een nieuwe

03 / PRESENTATIE

lezingenserie geïntroduceerd: schatten@nai. Onderzoekers verhalen daarin over hun fascinatie voor de schatten uit de collectie die zij voor hun onderzoek hebben gebruikt.

Bibliotheek en studiezaal

Evenals in voorgaande jaren is de bibliotheek verrijkt met schenkingen van interessante boeken en tijdschriften. Zo heeft de familie Oud nog een deel van de bibliotheek van J.J.P. en Hans Oud overgedragen. Ter aanvulling op de bestaande collectie over theaterbouw heeft de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties 45 boeken over dit thema aan het NAI geschonken.

De faciliteiten in de studiezaal zijn sterk verbeterd. Zo zijn er meer computerterminals, is het mogelijk draadloos te internetten, is er scanapparatuur en een dvd speler aanwezig en is de verlichting verbeterd. Het gebruik van bibliotheek en studiezaal bleef in 2005 op hetzelfde niveau als voorgaande jaren. In totaal zijn er 4159 bezoeken afgelegd door 1902 bezoekers.

Webpresentaties

De boeiende geschiedenis van de Raadhuisprijsvraag Amsterdam is verwerkt tot een uitgebreide webpresentatie. De vele plannen en ideeën achter deze prijsvraag, het grote aantal inzenders en het verloop van de woelige bouwperiode vormen een rijke en boeiende informatiebron voor nationale en internationale ontwikkelingen in de architectuur in de tweede helft

van de 20ste eeuw. Het transport van de Rotterdamse raadhuismaquettes van de zolder van het stadhuis naar het Open Maquette depot kon op de website op de voet en volledig worden gevolgd. In 2005 kon verder voor het eerst historisch filmmateriaal uit het archief worden getoond op het internet in een presentatie over Team 10.

Het tentoonstellingsprogramma van 2005 kende een grote afwisseling van onderwerpen, inzichten en perspectieven. Monografische, thematische, historische, hedendaagse, nationale en internationale onderwerpen wisselden elkaar af of vormden nieuwe combinaties.

Grote tentoonstellingen

Het jaar 2005 begon met een inspirerende tentoonstelling van en met de wereldberoemde architecten Herzog & De Meuron. Hun atelier werd in feite van Basel naar Rotterdam verplaatst. Maquettes uit allerlei stadia van het ontwerpproces en fragmenten van materialen gaven de bezoeker een kijkje in de keuken. Opmerkelijk was dat zowel professionele bezoekers als minder professionele bezoekers het experiment van Herzog & De Meuron waardeerden. Voor een lezing van Jacques Herzog was zoveel animo (duizend belangstellenden) dat het NAI moest uitwijken naar de grootste collegezaal van de Erasmus Universiteit.

De twee daaropvolgende tentoonstellingen in Zaal 1 combineerden de inzichten van

het verleden met de actualiteit van de toekomst. In de tentoonstelling over het naoorlogse polderlandschap werd zowel de geschiedenis van het Nederlandse landschap als de toekomst inzichtelijk gemaakt. Het NAI liet speciaal voor deze tentoonstelling nieuwe maquettes vervaardigen, die na afloop van de tentoonstelling overigens bijna allemaal een tweede leven hebben gekregen bij een andere instelling. Ook op deze manier hoopt het NAI het architectuurdebat in Nederland te stimuleren. De tentoonstelling *Polders* was onderdeel van de Tweede Internationale Architectuurbiënnale Rotterdam die deze keer onder leiding van Adriaan Geuze werd georganiseerd. Met en over Adriaan Geuze maakte het NAI tevens een tentoonstelling (*Urban Nature*) die bij de Biënnale in Sao Paulo voor het eerst te zien was en in 2006 en 2007 verder zal reizen over de wereld.

De verhouding tussen verleden, heden en toekomst was ook een thema in het eerste en grootste overzicht van Team 10, een groep 'angry young men' die vanaf de jaren vijftig vaak, maar onregelmatig bijeenkwam. Het project,

een waardevolle samenwerking met de TU Delft, gaf een nieuw perspectief op het verleden en nieuwe inzichten voor het heden én de toekomst. Opmerkelijk veel jonge architecten en studenten waren in deze tentoonstelling geïnteresseerd. De publicatie is inmiddels toe aan een herdruk. Deze tentoonstelling *Team 10* kon tot stand komen dankzij de ruimhartige ondersteuning van de ministeries van Buitenlandse Zaken en OCenW. Deze ondersteuning stelde het NAI in staat het risico voor deze kostbare productie te dragen en tevens om de tentoonstelling te laten reizen langs internationale toplocaties. Tussen 2006 en 2009 zal *Team 10* te zien zijn in de Verenigde Staten, Italië en Frankrijk.

Tentoonstellingen in Zaal 2 en 3: van erfgoed tot experiment

De relatie tussen het verleden, het heden en de toekomst stond ook centraal in de exposities in de bovenzalen van het NAI. In Zaal 2, bij de permanente tentoonstelling *GeWoon Architectuur* die in 2004 is geopend, werden om redenen van goed beheer alle originele tekeningen gewisseld. Dankzij het feit dat de collectie zoveel tekeningen

over het onderwerp wonen bezit, kon de thematiek worden gehandhaafd, terwijl er voor de regelmatige bezoeker toch aanzienlijk veel nieuws is te zien. In 2005 waren er twee bijzondere thematische tentoonstellingen die fungeerden als 'bijlage' bij *GeWoon Architectuur*. Koningin Beatrix kwam op bezoek bij *Een Vorstelijke Tentoonstelling*. Deze tentoonstelling bestond enerzijds uit een reconstructie van de jubileumtentoonstelling uit 1923 (zilveren regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina) en anderzijds uit een nieuwe presentatie van 25 jaar architectuur in Nederland. Net als in 1923 werd architecten gevraagd hun mooiste object in te dienen, en net als in 1923 deden de meeste na de tentoonstelling afstand van dit object en werd het opgenomen in de collectie. De dromen van Piet Sanders, een collectioneur in hart en nieren, stonden centraal in een presentatie van de maquettes die Sanders de afgelopen jaren schonk aan het NAI. Stuk voor stuk zijn het juweeltjes en sommige behoren tot de meest uitgeleende objecten van het NAI. Bij deze twee tentoonstellingen kwamen het collectiebeleid en de presentatiefunctie

van het NAi mooi samen. Net als in voorgaande jaren waren de tentoonstellingen in Zaal 3 gewijd aan het experiment. *Ads & Architects*, *Flow* en *Nu Binnen* lieten zien dat architectuur niet ophoudt bij een gebouw. De tentoonstellingen verkenden de periferie van de architectuur en stedenbouw. In een speciaal gecreëerde eenpersoonsgalerie, getiteld *Nest*, kregen jonge architecten, ontwerpers en kunstenaars gelegenheid hun visie op architectuur ten toon te stellen.

Platform-activiteiten

In de tweede helft van 2005 heeft het NAi nadrukkelijker ingezet op zijn platform-activiteiten, met als doel zijn opiniërende rol te versterken en het architectuur- en ruimtelijke orderingsdebat in Nederland te stimuleren. Het programma van lezingen en discussies in het auditorium werd met steun van de Vereniging Vrienden sterk uitgebreid en herkenbaar gestructureerd. Vooral de lezingenserie die onder de titel *architecten@nai* op de donderdagavond werd gehouden, trok veel belangstellenden. Waar mogelijk werd samenwerking gezocht met

andere organisaties, zoals de Internationale Architectuur Biënnale en Staatsbosbeheer i.c. Kasteel Groeneveld waarmee het NAi een discussiereeks over de verstedelijking van het landschap organiseerde. Tenslotte was het NAi ook in 2005 weer het podium tal van evenementen op architectuurgebied, zoals de uitreiking van de Gouden Piramide voor het opdrachtgeverschap door de minister van Volkshuisvesting. De platform-activiteiten zullen in 2006 verder worden uitgebreid.

Cross-overs en samenwerkingsverbanden

In de randprogrammering en de niet-tentoonstellingsgebonden activiteiten zocht het NAi dit jaar nadrukkelijk naar kruisbestuivingen met andere disciplines. Het NAi participeerde in het International Film Festival Rotterdam met een bijzondere ruimtelijke installatie en startte zelf een maandelijks filmprogramma over architectuur. Het jaarlijkse theaterfestival *De Parade* vond dit jaar plaats in en om het NAi-gebouw, waarbij speciale theatervoorstellingen in de tentoonstellingen werden opgevoerd die waren gewijd aan

het thema Polders. In relatie tot de tentoonstelling *Herzog & De Meuron* werd het NAi tijdens de Rotterdamse Museumnacht gevuld door geluiden en beelden van Zwitserse avant-garde kunstenaars en muzikanten. Theatergroep Bonheur zorgde in een co-productie met het NAi voor een prachtige voorstelling-op-locatie in museumwoning Sonneveld, waarmee de bewoningsgeschiedenis van dit huis op aansprekende wijze tot leven kwam. In een samenwerking met de beeldende kunstorganisatie TENT nam het NAi deel aan de jaarlijkse manifestatie *De Wereld van Witte de With*.

Presentaties in het land

Naast dit sterke en afwisselende aanbod van presentaties en activiteiten in het eigen museumgebouw, was het NAi meer dan ooit in andere delen van Nederland present. Niet alleen door lezingen en voordrachten van directie en curatoren op verscheidene plaatsen in het land, maar vooral ook met de tentoonstellingen in Maastricht en Kasteel Groeneveld in Baarn.

Als voorbode van de nieuwe dependance van het NAi in Maastricht die in september 2006 wordt geopend, werd in het voorjaar van 2005 onder de titel *Het Landschap van de Verstedelijking* een tijdelijke expositie gepresenteerd in de Wiebengahal.

Deze tentoonstelling bestond in feite uit drie exposities die gewijd zijn aan het probleem van verstedelijking en 'urban sprawl' in een landschappelijke omgeving. Daaronder de Nederlandse inzending voor de internationale Architectuur Biënnale van Venetië *Hybrid Landscapes* die in Maastricht zijn Nederlandse première had. De opening trok veel belangstelling en was een passende markering van de samenwerking tussen het ministerie van OCenW, de provincie Limburg, de gemeente Maastricht en sponsor Vesteda, die de komst van de dependance mogelijk maken.

Voor het overige stond 2005 in het teken van de renovatie van de Wiebengahal en de voorbereidingen voor programmering en organisatie. Het technische programma van eisen en de

specifieke wensen m.b.t. de vormgeving en inrichting werden in samenwerking met architectenbureau Henket en projectontwikkelaar Vesteda opgesteld. Het NAi heeft vanuit zijn eigen geledingen een kwartiermaker aangesteld, Reyn van der Lugt, die de dependance met steun van de organisatie in Rotterdam en samen met een klein team in Maastricht gestalte moet geven. Naast de voorbereidingen voor de tentoonstellingen en de opening, staan daarbij sponsoring en het opzetten van lokale en Euregionale samenwerkingsverbanden in de komende maanden voorop.

De reizende tentoonstellingen van het NAi zijn in 2005 op maar liefst acht verschillende locaties in de wereld gepresenteerd. De lezingen, symposia en jureringen waaraan het NAi een bijdrage heeft geleverd, al dan niet gekoppeld aan de presentatie van de tentoonstellingen, werden bijzonder goed ontvangen. Uit het contact met de bezoekers die in de afgelopen jaren Nederland hebben bezocht in het kader van het HGIS bezoekersprogramma, is een groot aantal vervolgcactiviteiten voortgekomen. De continuïteit en de samenhang die het NAi nu al enige jaren aan zijn internationale activiteiten weet te geven, begint steeds meer vruchten af te werpen. Continuïteit zorgt voor een groeiend en solide netwerk waarin vraag en aanbod goed op elkaar kunnen worden afgestemd en snel zaken kunnen worden gedaan. De samenhang tussen tentoonstellingen, lezingen en bezoekersprogramma's zorgt ervoor dat de verschillende onderdelen elkaar aanvullen en versterken, waardoor het beleid aan effectiviteit wint.

Reizende tentoonstellingen

De reizende tentoonstellingen van het NAi telden in 2005 wederom verscheidene venues in het buitenland. Van het succesvolle *The Hungry Box, the endless interiors of MVRDV* is dit jaar een geactualiseerde versie gepresenteerd in het FAD in Barcelona. *The City as Loft* over het werk van KCAP/ASTOC, Kees Christiaanse is in 2005 op drie plaatsen getoond, evenals de tentoonstelling over het bureau Neutelings Riedijk,

Behind the Curtains die was te zien in Brussel, Praag en Ljubljana.

De serie reizende tentoonstellingen werd dit jaar uitgebreid met *Urban Nature* met en over het werk van landschapsarchitect Adriaan Geuze en zijn bureau West 8. De tentoonstelling had zijn première in Sao Paulo op de 6de Architectuur Biënnale. De tentoonstelling zal in 2006 in ieder geval in Parijs en Kentucky worden getoond.

De tentoonstelling *Team 10, A Utopia of the Present* die in 2005 in het NAI te zien was, zal de komende jaren reizen naar New Haven (Yale University), Milaan (Triennale di Milano) en Parijs (Institut Français d'Architecture). Deze 'tour de force' heeft zowel in binnen- als buitenland veel positieve reacties ontvangen.

Bezoekers- en uitwisselingsprogramma's

In totaal heeft het NAI in het kader van het HGIS-bezoekersprogramma 32 internationale gasten ontvangen en begeleid, afkomstig uit Azië, Amerika en Europa. Het ging daarbij om opiniemakers uit de wereld van de architectuur, de wetenschap, de journalistiek en de overheid. Daarnaast heeft het NAI diverse grote groepen ontvangen en ondersteund met het opzetten van een programma, zoals de Deense minister van cultuur en zijn gevolg en de minister van Cultuur uit Taiwan. Beiden willen naar voorbeeld van het NAI een architectuurinstituut in eigen land opzetten. Daarnaast was er ook een sterke presentie van

het NAI in het internationale lezingencircuit. De directeur, hoofd collectie en curatoren van het team presentatie gaven met regelmaat lezingen in het buitenland. In Singapore, Jakarta, Dubai en de Abu Dhabi, Taipei en andere locaties werden lezingen gegeven waarin Nederlandse architectuur en het architectuurbeleid meestal centraal stonden. Het NAI nam deel aan de culturele missie van de Staatssecretaris van Cultuur naar China, waarin culturele verdragen met de regeringen in Peking en Hong Kong werden gesloten.

In samenwerking met Premisela, Archiprix en de Nederlandse ambassade in Boedapest is het programma Holland Forma Bontás ontwikkeld als voorloper op de manifestatie Dutch Frame die voor 2006 staat gepland. Dan zal met tentoonstellingen, gezamenlijke debatten en lezingen kennisuitwisseling plaatsvinden tussen Hongarije en Nederland en zal de Nederlandse architectuur verder onder de aandacht worden gebracht. Het NAI adviseert Hongarije bij het opzetten van een nationaal architectuurinstituut.

Het NAI slaagt er steeds beter in een stimulerende leeromgeving te bieden. De combinatie van het gebouw, de collectie, de tentoonstellingen en de didactische werkvormen maken de educatieve programma's uniek. In 2005 ontving het NAI 1.077 educatieve groepen uit het gehele land met in totaal 15.331 deelnemers. Daarmee zet de gestage groei in het educatieve bezoek door van 11.000 in 2003 naar ruim 15.000 in 2005. Daarnaast bereikt het NAI steeds meer leerlingen in het land via speciaal samengestelde lespakketten, lessen op locatie en digitale leeromgevingen. Van het lespakket *Droomhuizen en Luchtkastelen* werden bijvoorbeeld door het primair onderwijs 103 exemplaren aangevraagd. Dit brengt de teller van het aantal verspreide exemplaren sinds 2001 op 1.132.

Onderwijsprogramma's

Naast het vaste aanbod heeft het NAI dit verslagjaar een aantal bijzondere onderwijsprogramma's ontwikkeld, waaronder het project *Bruggen Bouwen* in samenwerking met Gemeentewerken Rotterdam dat zijn 150-jarig jubileum vierde. Het programma bestond uit een interactieve les in de klas, een excursie naar een Rotterdamse brug en een workshop in het NAI. In tweetallen ontwierpen kinderen een eigen

hang-, boog- of tuibrug. Het winnende ontwerp (meer dan 1100 leerlingen deden mee) werd op 8 juni gebouwd over de vijver van het NAI.

Voor het voortgezet onderwijs heeft het NAI dit jaar samen- gewerkt met de SKVR en theater- groepen Rotterdams Lef en het Waterhuis. In het kader van het Cultuurtraject volgden 1504 leerlingen van dertien Rotterdamse scholen het programma *De stad als decor*.

Verder heeft het NAI in samen- werking met de Stichting Veld- werk een meerdaags programma ontwikkeld over Nederland als kunstmatig landschap. Dit pro- gramma *Land in zicht* speelt zich af rond de stadsrand. Het format is geschikt om te gebruiken in gemeentes die bezig zijn met stadsuitbreidingen.

Digitale leeromgevingen

Zowel voor basisschoolkinderen als voor het voortgezet onderwijs heeft het NAI on-line leeromge- vingen gecreëerd die in combi- natie met een lokale activiteit of een bezoek aan een tentoonstel- ling kunnen worden ingezet. Met de *Ontwerpbox* kunnen kinderen thuis op de computer experimen- teren met vormen en volumes en vervolgens in het NAI hun ontwerpen vergelijken met die van architecten en van andere kinderen.

Het on-line lespakket *Space- soup* dat in samenwerking met de Stichting Premisela en het Stimuleringsfonds voor Archi- tectuur werd ontwikkeld voor het voortgezet onderwijs, beleefde in 2005 zijn landelijke uitrol.

Dit flexibele programma is een nieuwe vorm van architectuur- en vormgevingseducatie die archi- tectuurcentra en vormgevings- instellingen in staat stelt om lokale programma's op te zetten en samenwerkingsverbanden te smeden met het onderwijs en steunpunten voor kunstzinnige vorming. De belangstelling voor *Spacesoup* vanuit het onderwijs en het culturele veld is groot. Gelijk na de lancering in april werd het programma al door tientallen scholen gevolgd, van Appingedam tot Almere en van Utrecht tot Zeeland. Tot op heden werd het programma al door tientallen scholen gevolgd, van Appingedam tot Almere en van Utrecht tot Zeeland. Tot op heden werd het programma al door tientallen scholen gevolgd, van Appingedam tot Almere en van Utrecht tot Zeeland. Tot op heden werd het programma al door

Vrije tijd

Het NAI bereikt kinderen niet al- leen via school, maar ook in hun vrije tijd. Met kinderfeestjes, de vakantieprogrammering en eve- nementen ontdekken kinderen hoe leuk en spannend architec- tuur kan zijn. In 2005 waren er de vakantieprogramma's *De*

Witte Wereld, *Stadstuin-Tuinstad*, *MuseumParking* en *Speelexpedi- tie*, *De Hansje Brinkertocht* door de tentoonstelling *Polders* en de *Drijf-in workshop* tijdens de *Wereld van Witte de With*.

(Inter)nationaal kenniscentrum voor architectuureducatie

Gesteund door jarenlange erva- ring en opgebouwde expertise fungeert het NAI in toenemende mate als kenniscentrum voor architectuureducatie, niet alleen op lokaal en regionaal niveau maar ook op nationale en internationale schaal. Naast zijn rol als vraagbaak en adviseur probeert het NAI op een meer structurele manier architec- tuureducatie te stimuleren en te ondersteunen. Zo werken de educatoren van het NAI intensief samen met de PABO en leraren- opleidingen om docenten al in een zo vroeg mogelijk stadium kennis te doen nemen van me- thodes en programma's. Ook dit jaar is weer geïnvesteerd in het verstevigen van de relatie met docenten. Docenten in het voort- gezet onderwijs konden kennis- maken met architectuur tijdens de landelijke docentendag van *Mr. Motley* die op 6 oktober in het NAI werd gehouden.

07 / PUBLIEKSBEREIK, MARKETING EN COMMUNICATIE

Het NAI heeft in 2005 zijn publieksbereik vergroot. Zowel het aantal bezoekers aan tentoonstellingen, als aan de website, als het aantal publicaties over het NAI stegen. Eigen uitingen zoals brochures en bewegwijzering werden verbeterd.

Publieksbereik

In 2005 werd het NAI ruim 230.000 keer bezocht: 110.000 mensen bezochten het NAI in Rotterdam en 120.000 mensen bezochten de tentoonstellingen van het NAI in het buitenland. De website trok een recordaantal bezoekers: 650.000.

De samenstelling van het publiek bleef grotendeels gelijk ten opzichte van vorige jaren. In vergelijking met andere musea trekt het NAI relatief veel jonge bezoekers (18 tot 30 jaar). Bijna één-vijfde van de bezoekers aan het NAI komt uit het buitenland. In de eerste helft van 2006 zal op uitgebreide schaal onderzoek worden gedaan naar herkomst en achtergrond van de bezoekers van het NAI. Ook zal een imago-onderzoek worden gedaan. Dit alles ter voorbereiding van de communicatiecampagnes voor de tentoonstellingen in het Jaar van de Architectuur in 2007.

Publiciteit

Met in totaal ruim 600 vermeldingen in pers en media was

de publicitaire aandacht voor tentoonstellingen en andere activiteiten van het NAI in 2005 weer gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Zoals gewoonlijk schreef de vakpers veel over het NAI, maar ook niet-vakgerichte bladen en kranten besteedden op uitgebreide schaal aandacht aan de tentoonstellingen en activiteiten van het NAI. In totaal verschenen in Nederlandse kranten en tijdschriften 530 artikelen waarin het NAI centraal stond. Het NAI ontving van buitenlandse media ruim 70 artikelen gewijd aan de tentoonstellingen in het NAI of aan exposities van het NAI in het buitenland.

Met de tentoonstelling *Nu Binnen: de huiskamer van de toekomst* slaagde het NAI erin artikelen en vermeldingen in de wat populairdere bladen en kranten te krijgen. Kampioen, Viva, Libelle, Telegraaf zijn enkele voorbeelden. Ook verschillende populaire tv-programma's rondom het thema wonen en design besteedden aandacht aan *Nu Binnen*.

Digitale communicatie

Het bezoek aan de website groeide in 2005 hard. Het aanbod werd verdiept en verrijkt met o.a. collectienieuws, up-to-date nieuws over de wekelijkse lezingen en andere activiteiten

in het NAI en het webspel voor jongeren, ontwikkeld door de afdeling Educatie. Er is intensief gebruik gemaakt van de mogelijkheid om inschrijvingen en aanmeldingen voor lezingen en openingen in het NAI via de website te laten verlopen. In 2005 werd de digitale nieuwsbrief wederom elke maand verstuurd, het bestand telt inmiddels circa 2000 abonnees.

Pers uit binnen- en buitenland kan met behulp van een wachtwoord beeldmateriaal per tentoonstelling of activiteit downloaden van de NAI-site om te gebruiken in hun artikelen. In de tweede helft van 2005 ging het NAI over op het digitaal versturen van persberichten naar adressen in Nederland. Naar het buitenland worden nog schriftelijke persberichten verstuurd per reguliere post.

Tentoonstellingsbrochure en bewegwijzering

Dit jaar zag de nieuwe tentoonstellingsbrochure van het NAI het licht. In 2004 was besloten om in plaats van verschillende flyers over de verschillende activiteiten van het NAI, de informatie te bundelen in een brochure die per kwartaal zou worden uitgebracht. In 2005 verschenen drie nummers, op A5-formaat, full-colour en in een oplage van bijna 40.000. Het derde nummer,

dat rondom de jaarwisseling uitkwam, werd ook in en rondom Antwerpen verspreid om Belgische cultuurliefhebbers te informeren over de activiteiten van het NAI. In 2005 werd de laatste stap gezet van het huisstijltraject waarmee in 2003 was gestart: de nieuwe bewegwijzering werd in 2005 in, op en rondom het gebouw van het NAI aangebracht.

08 / PARTNERS, SPONSORING, FONDSENWERVING

De ingezette koers om in te zetten op structurele en meerjarige partnerships is in 2005 met succes vervolgd. Het aantal leden en de steun van de NAI Circle en Vrienden van het NAI is daarnaast sterk uitgebreid. Leden stellen zich steeds actiever op, waarvan het NAI duidelijk profijt heeft.

Sponsorwerving

Het afgelopen jaar heeft het NAI zijn beleid om in te zetten op structurele en meerjarige partnerships gecontinueerd – en met succes. Er werden weliswaar minder incidentele sponsorgelden verworven dan in 2005, maar tegelijkertijd werden wel enkele langdurige en veelbelovende partnerships gesmeed die ook op termijn hun vruchten zullen afwerpen voor het NAI. Sponsors zijn over het algemeen afkomstig uit de natuurlijke achterban van het NAI: vastgoedmaatschappijen, woningcorporaties en bouwondernemingen.

In dit verband is het opvallend dat de vraag om sponsoring van een tentoonstelling met als belangrijkste tegenprestatie naams- en logovermelding in het bedrijfsleven afneemt. Er tekent zich een trend af dat partijen met wie het NAI samenwerkingsverbanden aangaat, het NAI steeds vaker aanzoeken om zijn onafhankelijk oordeel, zijn expertise en om het belang en het gewicht van het instituut. Op zich is dat een positieve ontwikkeling die echter niet de druk op de financiering van de veelal kostbare tentoonstellingen wegneemt. In 2005 kon dit probleem gelukkig worden overwonnen door een succesvol beroep op

incidentele overheidssubsidies en bijdragen van fondsen. Het feit dat sponsoring steeds meer in het teken staat van samenwerking met een duidelijk rendement voor beide partijen, waarbij ook inhoud en programma een rol gaan spelen, legt een grotere druk op de directie en de organisatie. Om aan de diverse en complexe vraag van het bedrijfsleven tegemoet te kunnen komen en de benodigde zorgvuldigheid in de omgang met de partijen te kunnen handhaven, is het team sponsorwerving in 2005 uitgebreid.

NAI Circle

De NAI-Circle kende een forse groei: het ledenaantal naderde in 2005 de magische grens van 50. Ook hier tekent dezelfde trend zich af. De leden, afkomstig uit het bedrijfsleven, architectuur, bouw, projectontwikkeling, vastgoed en woningcorporaties, stellen zich steeds actiever op, geven het NAI de gewenste feedback en vervullen hun 'ambassadeursfunctie' met verve. De Circle is geworden tot een belangrijk platform voor het NAI en is tevens de belangrijkste structurele ondersteuner. Het NAI is hen hiervoor uitermate dankbaar.

Vereniging Vrienden

De steun van de Vereniging Vrienden aan het NAI is in 2005 geïntensiveerd. Dankzij een grotere betrokkenheid van het bestuur en de instelling van een aantal bestuurscommissies werd de benadering van de Vereniging geprofessionaliseerd en de slagkracht vergroot. Het aantal bedrijfsleden groeide

09 / FACILITEITEN

en er werden meer activiteiten georganiseerd. Naast een toegenomen frequentie van de lezingen, werden speciaal voor de leden 'previews' van belangrijke tentoonstellingen gehouden. Er werden enkele succesvolle excursies in binnen- en buitenland georganiseerd plus een goedbezochte bedrijfsleden-dag. De bedrijfsleden zijn tevens promotor van de NAI Architectuurplaquette, waarvan er ultimo 2005 ruim 100 zijn geplaatst.

Ter ondersteuning van de activiteiten van het NAI heeft de Vriendenvereniging in 2005 in de vorm van een Leliman Stipendium een bijdrage verleend aan de NAI tentoonstelling over Team 10.

Het bestuur van de Vriendenvereniging bestond eind 2005 uit: Joop van der Leeuw (voorzitter), Dikkie Scipio (vice-voorzitter), Frans Buijserd (penningmeester), Lourens Aalders (secretaris), Basiel van Bemmelen, Sander Mirck, Hans Goedhart, Karin Schrederhof, Lucas Verweij. Vanuit het NAI is Aaron Betsky (directeur) of Patrick van Mil (adjunct-directeur) bij de bestuursvergaderingen aanwezig. Al met al kunnen we constateren dat het maatschappelijke draagvlak voor het NAI in 2005 zichtbaar en merkbaar is toegenomen. Een positieve ontwikkeling die de directie in 2006 hoopt door te trekken.

Op het gebied van facilitair beheer stond 2005 vooral in het teken van gebouwbeheer en onderhoud en de uitbreiding met het educatiepaviljoen. Daarnaast was er ruime aandacht voor veiligheidszorg en versterking van de ICT-structuur

Gebouwbeheer en onderhoud
Naast de realisatie van het Open Maquette depot en de restauratie van de Wiebengahal in Maastricht ging de meeste aandacht voor gebouwbeheer en onderhoud in 2005 uit naar onderhoud aan het interieur van het gebouw en naar de zogenaamde garantiezaken met de aannemer Strukton. De garantiezaken hebben betrekking op een drietal (grote) bouwkundige gebreken, die na advisering door het ingenieursbureau van Gemeentewerken Rotterdam besproken zijn met de bouwer van het NAI gebouw, Strukton. Onderzocht is hoe deze gebreken zijn ontstaan en welke oplossingen daarvoor zijn. De discussie hierover duurt nog voort, op sommige onderdelen moet nader advies worden ingewonnen.

Educatie Paviljoen

Bij de voorbereidingen van de uitbreiding van het NAI-gebouw met een Educatie Paviljoen had het NAI te kampen met een forse tegenvaller. De commissie Welstand keurde het ontwerp van architect Jo Coenen tot tweemaal toe af, wat een forse vertraging opleverde. Eind 2005 werd een hernieuwd ontwerp ingediend, dat inmiddels door Welstand is goedgekeurd. Indien de uitvoering van dit ontwerp binnen de budgettaire kaders blijft, verwacht het NAI nog in 2006 een begin te kunnen maken met de aanbestedingsprocedure.

Veiligheidszorg

Veel aandacht is in 2005 besteed aan preventie en veiligheid. Het NAI heeft samen met de Kunsthal, Museum Boijmans Van Beuningen en het Erfgoedhuis Zuid-Holland het initiatief genomen om tot een gezamenlijke aanpak op het gebied van veiligheidszorg te komen. Het NAI neemt daartoe deel aan een netwerk van Rotterdamse musea en collectiebeherende instellingen.

Intern is een integraal plan veiligheidszorg opgesteld, waarin onderdelen als ARBO beleid en zorg, beveiliging, BHV en collectiehulpverlening aan de orde komen. Het integrale plan zal in 2006 definitief worden vastgesteld, in samenhang met de resultaten van de bovengenoemde netwerkaanpak.

ICT

Op het gebied van ICT hebben de ontwikkelingen vooral betrekking gehad op de infrastructuur van het netwerk. De noodzaak om aandacht te besteden aan (data)opslagcapaciteit en veiligheid was groot, met het toenemend intensief gebruik van het netwerk en de implementatie van het collectie-informatiesysteem. Het NAI heeft in 2005 in de nieuwe serverruimte een Storage Area Network (SAN) ingericht. Continuïteit en veiligheid waren hierbij twee belangrijke randvoorwaarden. De systemen zijn nu uitgerust met uitgebreide beveiliging, waaronder noodstroomvoorzieningen, koeling en zogenaamde redundant-systemen. Voor het beveiligen van de externe toegang, tegen virussen

en spam, is een zogenaamde bordermanager geïnstalleerd. In 2005 is besloten om de sitehosting van de NAI internetsites onder de loep te nemen. De vraag naar meer geavanceerde internettoepassingen en het ontsluiten van databases nam toe. Besloten is om de site en subsites op een eigen server, bij de provider, te plaatsen. Hierdoor is er beschikking over meer uitgebreide voorzieningen en kan het NAI de sites verder uitbouwen, door nieuwe toepassingen en inhoud aan te bieden. In het NAI is begin 2005 een nieuw intranet geïntroduceerd. Het intranet heeft zich gedurende het jaar verder ontwikkeld tot een belangrijke informatiebron voor de NAI-medewerkers, met uitgebreide mogelijkheden voor programmakalenders, nieuws en personeelsinformatie. Voorzien in 2005 was het vervangen van de sterk verouderde netwerkbekabeling uit 1993. De indeling en omvang van het gebouw en de bouwkundige omstandigheden maakten dit tot een moeilijk uitvoerbaar karwei. Het was van belang een oplossing te vinden die esthetisch

verantwoord was en die snel, zonder de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar te brengen, kon worden uitgevoerd. De werkzaamheden zijn uiteindelijk in 2005 geheel voorbereid, om in begin 2006 te worden uitgevoerd.

10 / FINANCIËN, PERSONEEL & ORGANISATIE

Voor het NAI was 2005 financieel een bijzonder jaar. Krappe begroting en veranderende subsidies resulteerden in een strak financieel regime, waardoor het jaar toch met een exploitatieoverschot kon worden afgesloten. Het nieuwe functiehuis vond dit jaar zijn beslag.

Financiën

Financieel gezien was 2005 een bijzonder jaar. In afwijking van de periode hiervoor werd in het kader van de herziening van de ondersteuningsstructuur slechts voor een jaar subsidie toegekend door het ministerie van OCenW. Dit resulteerde in een krappe begroting die een strak financieel regime vereiste. Ook in verband met het wegvallen van de structurele subsidies van de ministeries van Verkeer en Waterstaat (V&W) en Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) moest het NAI een aantal lastige bezuinigingen doorvoeren op de activiteitenbegroting en de structurele personeelsformatie inkrimpen. Dankzij deze ingrepen

en dankzij een aantal incidentele meevallers kon het jaar met een aanzienlijk exploitatieoverschot worden afgesloten. Ondanks dit positieve resultaat blijft de begroting van het NAI onder grote druk staan. Weliswaar is de Algemene Reserve nu op een peil dat een ongedekt tekort op een tentoonstellingsbegroting niet direct tot onoverkomelijke problemen leidt, maar daar zit uiteraard een grens aan. Bovendien hebben de bezuinigingen ertoe geleid dat er bij de uitvoering van de collectietaken van het NAI langzaam maar zeker achterstanden ontstaan bij acquisitie, inventarisatie en beheer en dat digitalisering nauwelijks van de grond komt.

In de nabije toekomst dient een aantal noodzakelijke investeringen te worden gedaan die aanvullende financiering vragen. Daarbij gaat het onder andere om de klimaatbeheersing in de depots en in het kantoor- en tentoonstellingsgebouw, een geklimatiseerde opslagruimte

voor (externe) bruiklenen voor tentoonstellingen e.d. Op dit moment wordt geïnventariseerd welke investeringen noodzakelijk zijn en wat de financiële consequenties daarvan zullen zijn.

Personeel & organisatie

Begin 2005 kon het nieuwe functiehuis van het NAI na alle voorbereidingen inclusief functiewaardering en salarisgebouw definitief worden ingevoerd. Terwijl de structurele formatie in zijn geheel moest worden ingekrompen, kon de organisatie op enkele strategische plaatsen bij de afdelingen Externe Zaken, ICT en Personeel & Organisatie vanwege natuurlijk verloop worden versterkt. Daarbij is overigens wederom gebleken dat de arbeidsvoorwaarden die het NAI kan bieden het moeilijk maken om gekwalificeerde krachten aan het instituut te binden voor management- en management-ondersteunende functies. De werkdruk, vooral voor de medewerkers die bij activiteiten en communicatie betrokken zijn,

blijft een punt van zorg in het NAI, hetgeen tot uitdrukking komt in soms te grote hoeveelheden niet opgenomen verlofdagen. Personeelsverloop en ziekteverzuim lagen in 2005 net als voorgaande jaren onder het landelijke gemiddelde. Bij de scholing lag het accent in 2005 op in-company-trainingen voor projectmatig werken en vaardigheden op het gebied van ICT en communicatie. In de laatste maanden van het jaar ging alle aandacht wat betreft personeelszaken uit naar de veranderingen in regelgeving, zoals ziektekostenverzekering en levensloop. De beoogde doorontwikkeling en professionalisering van het personeelsmanagement stagneerde daardoor enigszins, maar zal in 2006 met onverminderde inzet ter hand worden genomen.

11 / RAAD VAN TOEZICHT

Dit verslagjaar traden drie leden van de Raad van Toezicht af, te weten C. van der Pol, A.Th. Meijer in verband met het rooster van aftreden en E.S. van Eijck van Heslinga in verband met bestuurswerkzaamheden elders. In hun plaats traden drie nieuwe leden aan: mevrouw K. Laglas en de heren J. van der Leeuw en L. Voogt. Bij de selectie van nieuwe leden is met name gelet op additionele expertise, bestuurlijke ervaring en netwerk.

De Raad van Toezicht kwam in 2005 zes maal bijeen, waaronder één maal in het kader van een brainstormsessie met directie en management die was gewijd aan de toekomst van het NAI op de middellange en lange termijn. De Raad heeft de directie onder meer geadviseerd met betrekking tot strategische beleidskeuzes, positionering, partnerships, financiering en sponsoring. De Raad heeft daarbij aandacht gevraagd voor de opiniërende functie, het publieksbereik en het aangaan van samenwerkingsverbanden dienaangaande. De toezichthoudende taak werd onder meer ingevuld door het analyseren en bespreken van de jaarrekening alvorens deze goed te keuren. Ook de meerjaren activiteitenbegroting 2006-2008 is uitvoerig en kritisch door Raad en directie besproken, voordat deze werd vastgesteld. Het Nederlands Architectuurinstituut hanteert

sinds enige jaren het Raad van Toezichtmodel zoals dat wordt aanbevolen in de richtlijnen voor Cultural Governance. Als consequentie hiervan is met ingang van dit jaar bij het financieel verslag een apart verslag van de Raad van Toezicht opgesteld.

A / COLLECTIE

A.1 AANWINSTEN /
AANVULLINGEN

Aanvulling op het archief van H. Th. Wijdeveld, geschonken door dhr. A. Langelaan uit Diepenheim.

Aanvulling op het archief van H.P. Berlage.; 2 dvd's met oude opnamen van E.E. Strasser van de bouw van het Holland House in Londen en het Gemeente Museum in Den Haag geschonken door U. Strasser uit Bern.

Aanvulling op het archief van A.J. Kropholler, geschonken door dhr. W. Lucas namens de Gemeente Berkel en Rodenrijs.

Aanvulling op het archief van Th. van Harderwijk, geschonken door dhr. J. Schut uit Arnhem.

Aanvulling op het archief van de prijsvraag voor het Vredespaleis in Den Haag. Ontwerptekeningen gemaakt door H. Th. Wijdeveld en L.M. Cordonnier, geschonken door het Vredespaleis te Den Haag.

Aanvulling op het archief van P.A.M. Siebers, geschonken door dhr. Laurens Siebers uit Breda.

Aanvulling op het archief van Hazewinkel, geschonken door bureau Abma en Hazewinkel.

Aanvulling op het archief van J.J.P. Oud, geschonken door mevr. J. Oud uit Den Haag.

Aanvulling op het archief van J. Sluijmer, geschonken door dhr. L. Sluijmer uit Den Bosch.

A / COLLECTIE

A.1 AANWINSTEN /
ARCHIEVEN

Archief van F.J. Zandvoort, geschonken door dhr. F.J. Zandvoort uit Hendrik Ido Ambacht.

Archief van bureau Oyeenaar, Stolle, Van Gool, geschonken door de ArchitectenCie uit Amsterdam.

Archief van De Jong Van Olphen Bax, geschonken door Architectenbureau De Jong Architecten uit Zeist.

Archief van Paul de Ley, geschonken door de architect zelf.

Archief van Carel Weeber, geschonken door de architect zelf.

Archief van DSBV Architecten, geschonken door het huidige bureau van DSBV Architecten.

Archief van Johan Kappeteijn, geschonken door dhr. J. A. van der Vet uit Goes.

Archief van C. Elffers, geschonken door Van den Berg Kruisheer Elffers Architecten uit Rotterdam.

Archief van de Bond van Nederlandse Stedenbouwkundigen en Planologen, geschonken door de BNSP uit Amsterdam.

Archief van J. Schipper, geschonken door de architect zelf.

Archiefdeel H. Ploeger als aanvulling op het archief van DSBV Architecten, geschonken door H. Ploeger.

A / COLLECTIE

A.1 AANWINSTEN /
MAQUETTES

Twee maquettes van het woonhuis Hulsbosch van Mart van Schijndel uit 1983-1985, geschonken door de heer J.K. Hulsbosch uit Utrecht.

Maquette De Verbeelding naar ontwerp van René van Zuuk, geschonken door Stichting De Verbeelding uit Zeewolde.

Maquette van Winka Dubbeldam, geschonken door prof. P. Sanders.

Maquette van het Stationsgebied Arnhem "structural twist" van UN Studio geschonken door UN Studio zelf.

Maquette "Star house one" van L. Woods, geschonken door prof. P. Sanders.

Maquette van de Van Nelle-fabriek van Brinkman en Van der Vlugt, in bruikleen van Museum Boijmans Van Beuningen.

Maquette van Jongerenhuis-vesting Kruisplein, geschonken door Mecanoo Architecten, mevr. F. Houben uit Delft.

A / COLLECTIE

A.1 AANWINSTEN /
DIVERSE AANWINSTEN

Collectie Prenten van de Centrale Bibliotheek als aanvulling op de tekeningenverzameling van de afdeling Bouwkunde in bruikleen van de TU Delft.

Correspondentie tussen S. van Ravesteyn en H.J. Offerhaus als aanvulling op het archief van S. van Ravesteyn, geschonken door mevr. Offerhaus.

Dossier van het muurreliëf van de beeldhouwer Henry Moore aan het Bouwcentrum van J. Boks, geschonken door EGM Architecten uit Rotterdam.

Lichtdrukken van ontwerpen van een woonhuis van Marcel Breuer, geschonken door mevr. M. van der Wal uit Den Haag.

Meubeltekeningen toegeschreven aan H.P. Berlage, aangekocht van dhr. J. van den Bol uit Capelle a/d IJssel.

Personalia van Henri Evers, geschonken door mevr. M. Evers uit Heemstede.

Plattegrond van het 'Urkerland', geschonken door dhr. C. Smeenk.

Verzameling Cor de Wit, geschonken door de architect zelf.

Verzameling boekwerken en fotoalbums van G. Hendriks, geschonken door mevr. Delfos Hendriks uit Voorburg.

Tekening van Luc Deleu, aangekocht via RAM Galerie uit Rotterdam.

A / COLLECTIE

A.2 BRUIKLENEN

Tekeningen van A. van der Steur als aanvulling op archivalia van A. van der Steur.	Prof. J. Hoogstad en J. Ector	N.B. De vele maquettes, tekeningen en ander archiefmateriaal die zijn getoond in de tentoonstellingen binnen het NAI zijn niet in de lijst opgenomen.	St. Indigo Almelo Architecten bouwen in Almelo 1 maquette: Oud (Raadhuis Almelo) 02-04-2005 / 19-05-2005	Van den Broek en Bakema Rotterdam n.v.t. 49 tekeningen BROX 03-10-2005 / 24-10-2005	Dienst Stedelijke Ontwikkeling Gemeente Den Haag Prijsvraagmaquettes Stadhuis Den Haag 1 maquette: OMA (prijsvraag Stadhuis Den Haag) 01-09-2005 / 21-09-2005
Tekeningen, foto's en maquettes die zijn getoond op de 'Vorstelijke Tentoonstelling' overgedragen aan het NAI van:	- Henket en partners Architecten, dhr. H.J. Henket	Bruiklener Tentoonstelling Aantal objecten Begindatum / einddatum	Museum Spaans Gouvernement Maastricht De Versmelting. Dialoog 1 1 maquette: Klijnen (Kralingse Plas) 23-03-2005 / 15-05-2005	Rijksmuseum Twenthe Enschede Paleizen voor prinsen en burgers 1 maquette: Van der Hart (Mont Cenis) 24-09-2005 / 15-01-2006	Museum Hilversum Onderzoek 5 tijdschriften, 32 diapositieven, 2 foto's 14-06-2005 / 02-02-2006
- Atelier Zeinstra van der Pol, mevr. ir. L. van der Pol en H. Zeinstra	- Bureau EEA, dhr. E. van Egeraat	Reizende tentoonstelling NAI Asking Questions 1 Vedute: Ramin Visch 16-04-2004 / 02-2006	Internationale Architectuur Biennale Rotterdam De Zondvloed 5 maquettes : OMA (IJ-oever, Boompjes), Hartsuyker (Hydrobiopolis), Van den Broek & Bakema (Pampus), Blom (Blaak) 26-05-2005 / 26-06-2005	Museum Hilversum Frank Lloyd Wright en de Nederlandse architecten 4 maquettes, 3 fotoalbums, 6 x krantenknipsel, divers foldermateriaal, 4 x correspondentie, 18 tekeningen, 2 boekontwerpen, 1 gedicht Archieven Wijdeveld, Oud, Dudok, Wils 25-11-2005 / 28-05-2006	Museum Kranenburgh Bergen Park Meerwijk 19 tekeningen, 4 foto's 1 brief: Staal, Kropholler, La Croix, Kramer, Blaauw 01-10-2005 / 12-02-2006
- dhr. ir. W. Patijn	- Claus en Kaan Architecten, dhr. F.M. Claus en dhr. K. Kaan	Museum Boerhaave Leiden Topmodellen 9 maquettes: OMA, Rietveld e.a. 29-04-2005 / 25-09-2005	Associazone Culturale Marcovaldo Turijn Costruttivismo in Polonia 8 foto's: Archief Van Eesteren (CIAM) 22-10-2005 / 29-01-2006	Historisch Museum Rotterdam Winkelen, 75 jaar De Bijenkorf Rotterdam 1 maquette: Dudok (Bijenkorf Rotterdam) 03-07-2005 / 31-05-2006	Pictura n.v.t. 3 tekeningen 20-09-2005 / in overleg
- Wiel Arets Architect & Associates, dhr. ir. W. Arets	- Dam en Partners, dhr. C. Dam en D.C.G. Dam	Zacheta Galerie Warschau Panopticon 2 maquettes: OMA (Panopticon) 27-06-2005 / 28-08-2005	Forum Monzani Modena Peter Eisenman 1 maquette: Eisenman (House X) 18-06-2005 / 17-07-2005	Nationaal Glasmuseum Leerdam K.P.C. de Bazel 1 glazen karaf 07-05-2005 / 15-03-2006	
- West 8, dhr. ir. A. Geuze	- Atelier Pro, dhr. H. van Beek en dhr. L. Thier	Wiebengahal, Maastricht/ Kasteel Groeneveld Baarn Hybrid Landscapes 1 maquette: KCAP 02-2005 / 12-2005	Nederlands Consulaat Istanbul Art Nouveau 5 aquarellen, 2 tekeningen, 2 foto's: Kromhout (American Hotel) 30-06-2005 / 21-07-2005	Haags Gemeentemuseum Den Haag K.P.C. de Bazel 189 documenten uit het archief De Bazel, w.o. tekeningen, houtsnedes, foto's, drukwerk, behang- en stofstalen, boek, jubileumalbum 09-06-2005 / 09-10-2005 en opnieuw 27-01-2006	
- Bureau Van Herk en De Kleijn Architecten, dhr. A. van Herk en mevr. S. De Kleijn		ZKM Karlsruhe Making Things Public 22 tekeningen: archieven Kamerling en Rietveld 18-03-2005 / 03-10-2005	Aorta Utrecht Bredero 9 tekeningen, 2 brieven: Archieven Rietveld en Dudok 11-05-2005 / 04-06-2005		
- Bureau Uytengaak, dhr. R. Uytengaak		De Lakenhal Leiden Virtuoze Eenvoud. Gerrit Blanken 1 catalogus Gispén 1939 22-04-2005 / 22-08-2005			
- UN Studio, dhr. B. van Berkel		Aorta Utrecht Mertens 6 tekeningen: archief Mertens 18-01-2005 / 13-02-2005			
- Bureau Mecanoo, mevr. Prof. ir. F. Houben					
- Bureau Soeters Van Eldonk Ponc Architecten, dhr. S. Soeters					
- Bureau Quist Wintermans Architecten, dhr. F. Wintermans					
- Bureau de Architecten Cie, dhr. P. de Bruijn					
- Bureau de Architecten Cie, dhr. F. van Dongen					
- NL Architects, dhr. P. Bannenberg, dhr. W. van Dijk, dhr. K. Klaase, dhr. M. Linneman					
- Neutelings Riedijk Architecten, dhr. W.J. Neutelings en dhr. M. Riedijk					
- Molenaar en Van Winden Architecten, dhr. J. Molenaar en dhr. W. van Winden					
- Architectenbureau Marlies Rohmer					
- KCAP, Prof. ir. K.W. Christiaanse					
- Ector Hoogstad Architecten,					

A / COLLECTIE

A.3 INVENTARISATIES /
INVENTARISATIES

Elzas, A.
13 meter (was 18 meter)

Schijndel, M. van
32 meter (was 36 meter)

Vries, R. de
20 meter

Pot-Keegstra, J.F.
56 meter (in het archief is
geselecteerd; omvang
was ong. 100 meter)

Jonge, L. de
5 meter

A / COLLECTIE

A.3 INVENTARISATIES /
HERINVENTARISATIES

Kloos, J.P.
92 meter

Aannemingsmaatschappij
Kondor
24 meter

Rietveld, J.
23 meter

Wegener Sleeswijk, C.
3 meter

Meijer J. de
8 meter

Sijmons, K.L.
49 meter

Kuijper, M. en Kuijper, W.Ch.
24 meter

Wils, J.
100 meter

Architecten documentatie.
7 meter

Boon, W. den
16 meter

Kromhout, W.
42 meter

Ley, P. de
10 meter

Dillen, F. van
34 meter

Zandvoort, F.J.
3.5 meter

A / COLLECTIE

A.3 INVENTARISATIES /
OMPAKKEN VAN ARCHIEVEN

Hamdorf, W.
80 meter

Dudok, W.M.
46 meter

Zuiderhoek, D
31 meter

Neter, S.
1 meter

Zanstra, P.
4 meter

Kammer, H.
28 meter

Slebos, D.
1 meter

Sluijmer, J.
1 meter

Rietveld, G.
61 meter

A / COLLECTIE

A.3 INVENTARISATIES /
AANPASSEN TOEGANGEN OP
DE ARCHIEVEN

Aandewiel

Academie van Bouwkunst
Amsterdam

L'Architecture Vivante

Baljeu, J.

Berghoef, J.F.

Brinkman, M.

Coenen Nederlands
Architectuurinstituut

Dewald, F.L.P.

Documentatie J. Duiker

Eijsbroek, A.

Eilman, J.

Emmen, J.

Eschauzier, F.A.

Evers, H.

Feltkamp, C.

Franco, S.

Documentatie G. Friedhoff

Kropholler, A.J.

Warners, F.A.

Meubileerinrichting 't Woonhuis

Collectie Gebouwen
H.T. Wijdeveld

**B / TENTOONSTELLINGS-
PROGRAMMA EN OVERIGE
ACTIVITEITEN**
**B.1 TENTOONSTELLINGEN /
ZAAL 1**

22 januari t/m 8 mei 2005
HERZOG & DE MEURON
No 250

“Ongrijpbaar en verbazingwekkend” wordt het werk van Herzog & De Meuron vaak genoemd, en ook de tentoonstelling die in Zaal 1 stond opgesteld zou deze beschrijving goed staan. Zaal 1 werd omgetoverd tot het laboratorium van Herzog & De Meuron. Een plek waar met maquettes, proeven van materialen, kunstwerken en schetsen de ontwerpen van dit wereldberoemde duo werden getoond. Het lijkt in eerste aanzicht allemaal abstract, maar de bezoeker werd niettemin getroffen door de realiteit van het abstracte. Juist omdat de architectuur zelf niet in een museum getoond kan worden, bieden de experimenten een opening naar de fascinaties en de realiteit van Herzog & De Meuron. De tentoonstelling die in Basel (Schaulager) ontstond en eerder werd getoond, werd voor het NAI aangepast en uitgebreid. Deze aanpassingen zijn overgenomen door de Londense Tate Gallery én het Haus der Kunst in München, waar de tentoonstelling na het NAI naar toe gaat.

Ontwerp: Herzog & De Meuron
Curator: Aaron Betsky
Sponsors: Pro Helvetia Arts Council Switzerland, HGIS Cultuurprogramma, Roche, Volker Wessels Vastgoed, Relan Pensioen/Interpolis

27 mei t/m 4 september 2005
POLDERS

Een theater van land en water
Het Nederlandse polderlandschap is met zijn kaarsrechte sloten, dijken, molens, stolpboerderijen en koeien wereldberoemd. Dit landschap staat echter onder druk. Een oprukkende verstedelijking, maar ook ontwikkelingen in de agrarische sector en de waterberging, zullen van grote invloed zijn op de toekomstige invulling van het landschap. In de tentoonstelling werden de ontwikkeling en uniciteit van het Nederlandse polderlandschap aan de hand van vijftien kenmerkende polders geïllustreerd. Deze tentoonstelling was onderdeel van de Tweede Internationale Architectuurbiënnale Rotterdam. Bij de Biënnale verschenen twee publicaties (Polders! Gedicht Nederland en Flood), uitgegeven door NAI Uitgevers. Het NAI leverde een bijdrage aan Polders! Gedicht Nederland.

Ontwerp: Traast & Gruson (ruimtelijk en grafisch)
Maquettereeks: Leerstoel Landschapsarchitectuur en Maquettewerkplaats, Faculteit der Bouwkunde, TU Delft
Curator: Linda Vlassenrood
Sponsors: AM (voorheen Amstelland MDC), Grontmij, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Nederlandse Waterschapsbank N.V. en de Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam (IABR)

24 september 2005 t/m 8 januari 2006

TEAM 10

A Utopia of the Present
Vanaf de jaren vijftig verenigde een groep ‘angry young men’ zich in Team 10. Aldo van Eyck, Jaap Bakema, Giancarlo de Carlo, Peter en Allison Smithson waren, met anderen uit verschillende Europese landen, onderdeel van dit losse groepsverband, dat ontstond na het 10e CIAM congres (Dubrovnik 1956). Ze dachten na en debatteerden over de stad en de architectuur en probeerden daar nieuwe impulsen aan te geven. Ze bekritiseerden de universele en veelal technocratische benadering van de moderne architectuur en stedenbouw. Tot 1981 kwam de groep met enige regelmaat bij elkaar. Foto's, tekeningen, schetsen en maquettes geven een inzicht in de discussies die binnen Team 10 werden gevoerd en die nog steeds actueel blijken te zijn. De tentoonstelling en de publicatie kwamen tot stand in samenwerking met de Technische Universiteit Delft. Voor het onderzoek ten behoeve van de tentoonstelling heeft de Vereniging Vrienden van het NAI een stipendium toegekend.

Ontwerp: SeArch (ruimtelijk), Anton Beeke (grafisch)
Curator: Suzanne Mulder
Hoofdredacteur: Max Risselada (TUD)
Sponsors: HGIS Cultuurprogramma, Stipendium Vereniging Vrienden van het NAI, Mecanoo, Zeinstra & V/d Pol, Neutelings Riedijk, Herman Herzberger, Broekbakema

**B / TENTOONSTELLINGS-
PROGRAMMA EN OVERIGE
ACTIVITEITEN**
**B.1 TENTOONSTELLINGEN /
ZAAL 2**

Permanent
GEWOON ARCHITECTUUR
Woonomgevingen uit de collectie van het NAI

GeWoon Architectuur presenteert de ontwikkeling van een van de belangrijkste thema's in de Nederlandse architectuurgeschiedenis: wonen en woonomgevingen. Aan de hand van vier bestaande woonlandschappen en een imaginair utopisch landschap wordt de geschiedenis van twee eeuwen wonen in Nederland verteld. In dit verhaal passeren de Vondelstraat en Plan Zuid in Amsterdam, de naoorlogse wederopbouw van Pendrecht in Rotterdam en het woninbouw-laboratorium Almere de revue. Deze tentoonstelling is geopend in 2004. In 2005 zijn, volgens plan, alle originele tekeningen gewisseld. Dat betekent dat de thema's hetzelfde zijn, maar dat ze met voor de bezoeker nieuw materiaal worden geïllustreerd.

Ontwerp: 51N4E (ruimtelijk), Mevis & Van Deursen (grafisch)
Curatoren: JaapJan Berg, Jean Paul Baeten, Martien de Vletter
Sponsors: Vestia

29 april t/m 23 oktober 2005
**EEN VORSTELIJKE
TENTOONSTELLING**

“Een feestgelegenheid voor boeren en burgers in een tijd van dronkenschap en hospartijen”, zo betitelde de bekende 20e eeuwse architect Michel de Klerk de bouwkunsttentoonstelling die in 1923 werd gehouden ter ere van het 25 jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina. Desondanks vond het NAI het toch de moeite waard om deze tentoonstelling te reconstrueren en er een hedendaagse variant aan toe te voegen voor hetzelfde jubileum van Wilhelmina's kleindochter Beatrix. Het NAI vroeg veertig architecten één object in te zenden voor deze tentoonstelling. De inzendingen leverden een volle en gevarieerde presentatie op met werk van onder meer Pi de Bruijn, Herman Hertzberger, Koen van Velsen, Wim Quist en NL Architects.

Ontwerp: Joyce Langezaal, Yvonne Franks
Curator: Martien de Vletter

4 november 2005 t/m 19 februari 2006

DROMEN VAN PIET SANDERS

Een internationale architectuurcollectie
Het echtpaar Sanders verzamelde kunst en heeft een collectie opgebouwd van bekende en minder bekende kunstenaars en ontwerpers. Regelmatig hebben ze grote delen van hun collectie geschonken aan Nederlandse musea. Ook architectuur mag op hun brede belangstelling rekenen. Dit resulteerde in de aankoop van objecten die aan de architectuur gerelateerd zijn en die ze in de loop der tijd geschonken hebben aan het NAI. Deze collectie met maquettes van onder meer Daniel Libeskind, John Hejduk, Peter Eisenman en Asymptote vertolken de dromen van Piet Sanders.

Ontwerp: Joyce Langezaal, Krista van den Heuvel
Curator: Martien de Vletter

B / TENTOONSTELLINGS-PROGRAMMA EN OVERIGE ACTIVITEITEN

B.1 TENTOONSTELLINGEN / ZAAL 3

08 maart t/m 15 mei 2005

ADS& ARCHITECTS

Beeldvorming, imago en de manier waarop architecten als marketinginstrument gebruikt worden stond in deze tentoonstelling centraal. De afgelopen jaren is de stad steeds vaker het decor in reclame-uitingen. De architect, als createur, speelt daarin de hoofdrol. De architect wordt in veel gevallen neergezet als een in het zwart geklede man met bril en vlinderdas. Hij (niet zij) is succesvol, creatief, heeft smaak, maar is toch zakelijk. Hij is uitgerust met papierrollen en witte maquettes en prijst een product aan wat niets met gebouwen of de gebouwde omgeving van doen heeft. De vraag wie of wat het imago van de architect bepaalt, en of dat (zelf)beeld vervolgens een invloed heeft op de manier waarop architect de stad maakt en wij de stad beleven, werd aan de hand van talloze voorbeelden belicht.

Ontwerp: Arconiko (ruimtelijk), 75 B (grafisch)
Curator: Saskia van Stein

26 mei t/m 21 augustus 2005

FLOW

In het kader van de tweede Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam werden in FLOW negen alternatieven getoond. De projecten laten zien hoe water (en ook waterproblematiek) in positieve zin als vormgevingsinstrument ingezet kan worden. De uitdaging ligt daarbij in het ontwikkelen van methoden die de natuurlijke processen, de druk en de dynamiek niet tegen gaan, maar juist versterken. Gemene deler in de projecten is de minder defensieve houding ten opzichte van het water. Deelnemende bureaus: Mark van Beest, Field Operations, LofversvanBergen, Fokke Moerel en Alwin Reedijk, Ronald Rietveld, Jarrik Ouburg en Serge Schoemaker, Ilaria Dicarolo, Yusuke Obushi, Alday, Jover & Sancho.

Ontwerp: Satya van Heumen, Joyce Langezaal (ruimtelijk), Leon en Loes (grafisch)
Curator: Saskia van Stein
Sponsors: HGIS Cultuurprogramma

4 september 2005 t/m 8 januari 2006

NU BINNEN

De Nederlandse huiskamer herontworpen

Ons interieur is het decor waarin we onze nieuwe huiselijkheid orkestreren en ervaren. Wat betekent het nog om je thuis te voelen? In een multimediale wereld die steeds sneller verandert en minder eenduidig lijkt, is 'je thuis voelen' een relatief begrip geworden. Deze tentoonstelling stelde de rol, de aard en de betekenis van het interieur centraal. Negen (interieur) architecten en ontwerpers kregen de vraag: 'ontwerp de huiskamer van de toekomst', de ruimte waar sociale netwerken samenkomen, die modern en toch gezellig kan zijn, naar binnen gericht en toch onderdeel van de globalisering, in het hier en het nu en toch overal.

Deelnemende bureaus: Maarten Baas, Jan des Bouvrie, BertJan Pot, Concrete Architectural Associates, Tjep., Event Architectuur, BAR Architecten, Ramin Visch, Jurgen Bey en Fransje Killaars.

Ontwerp: Joyce Langezaal, Krista van den Heuvel (ruimtelijk), Julie Joliat (grafisch)
Curator: Saskia van Stein
Sponsors: Linteloo, GI Design, Van Heek Grass, Hunter Douglas/ Luxaflex, Van Oerle Alberton B.V., Auping, Vertical Vision, Van Beelen NTN B.V., VBI, G-Rail, Enia, De Pløeg en Ahrend, Interpolis

NEST

In Zaal 3 is vanaf 29 april 2005 ruimte voor een nieuwe eenpersoonsgalerie 'NEST'. NEST is een eenvoudig vormgegeven 'parasite' van 15 m², waar iedere zes weken een kunstenaar, architect of ontwerper autonoom werk toont. Het zijn persoonlijke en experimentele verkenningen van ruimte in de breedste zin van het woord, werk dat bijzonder genoeg is om niet over het hoofd te worden gezien.

Curator: Saskia van Stein

29 april t/m 5 juni 2005

Sandro Setola

Setola is vooral gefascineerd door het spanningsveld tussen utopische en experimentele architectuur enerzijds en de alledaagse gebouwde werkelijkheid anderzijds. In de twee werken 'Form Follows Life' en 'Form Follows Death', komen deze uitersten in een animatie en een door de computer gegenereerde ruimte samen.

18 juni t/m 7 augustus 2005

Pablo Ziccarello

'Microcentro' bestaat uit expressieve nachtelijke stadsfoto's (Buenos Aires) waar lichtreflecties, neonlijnen en reclameboodschappen van het beeld afspatten.

9 augustus t/m 18 september 2005

KAS

KAS is een Rotterdamse rapper die naast het schrijven van zijn eigen muziek en lyrics ook zelf zijn clips produceert. In NEST toonde hij zijn productie 'DOEMEDING', een clip over de maakbaarheid van je eigen wereld.

23 september t/m 6 november 2005

Bob Gibson

Gibson bedenkt in zijn tekeningen, beeldhouwwerken en animaties fictieve landschappen en scenario's waarin de macht en allure van de grote stad centraal staat.

11 november t/m 18 december 2005

Marc Müller

Beeldend kunstenaar Marc Müller werkt op het grensgebied van vormgeving en beeldende kunst. Hij maakt klinische, kantoorachtige interieurs waarin meubels en structuren zich openbaren en vermenigvuldigen.

23 december 2005 t/m 5 februari 2006

Mark Pimlott

Pimlott toont in Nest zijn video 'Ich bin der Welt abhanden gekommen'. De titel stamt uit een liederencyclus van Gustav Mahler (1860-1911) met teksten van de Duitse dichter Friedrich Rückert (1788-1866). Elk filmpje documenteert de gedachtegang van een fictieve, naamloze, onzichtbare hoofdpersoon. De vervreemding die hem verzwelgt wordt gereflecteerd in de vormen van de wereld om hem heen.

B / TENTOONSTELLINGS-PROGRAMMA EN OVERIGE ACTIVITEITEN

B.2 ACTIVITEITEN

26 januari t/m 4 februari 2005
Internationaal Film Festival Rotterdam 2005

Tijdens de 34ste editie van het internationale film festival Rotterdam toonde het NAi werk van de Britse videokunstenaar Rachel Reupke. Het werk "Tignes" was te zien op de hellingbaan tussen zaal 2 en 3. In het wintersportseizoen kunnen skiërs en snowboarders met webcams de conditie van de pistes met eigen ogen beoordelen, maar buiten het seizoen filmen ze doelloos dezelfde hellingen met kleine interventie van de natuur zoals regendruppels op de lens of een spinnenweb. In eerste instantie lijkt het een ogenschijnlijk onschuldig, bijna saai tafereel, maar bij nadere bestudering zie je kleine enceneringen in het landschap.

Curator: Saskia van Stein

28 mei 2005

FLOW-Food

Onder de titel FLOW-Food heeft het NAi een diner-event georganiseerd waarbij de FLOW gedachte (het meer integrerend ontwerpen) en de potentie van de vegetatie van het nieuwe landschap 'inproefbaar' werd gemaakt. Dit diner is in samenwerking met architectenbureau Lofvers vanBergen/Kolpa en chef-kok Rob Baris totstandgekomen.

27 mei t/m 21 augustus 2005

Masterclass "Design flood resistant housing"

Onder leiding van de Amerikaanse architect Greg Lynn en in samenwerking met het Berlage Instituut, de Academie

B / TENTOONSTELLINGS-PROGRAMMA EN OVERIGE ACTIVITEITEN

B.3 LEZINGEN EN DEBATTEN

van Bouwkunst te Rotterdam en de Technische Universiteit van Delft is een masterclass georganiseerd onder de titel 'design flood resistant housing'. Universiteiten uit verschillende landen hebben hun meest getalenteerde studenten voorgedragen die aan de hand van een case studie een ontwerp hebben gemaakt. De ontwerpen waarop studenten geselecteerd zijn, een videoregistratie van de masterclass en de diverse resultaten (2D/3D) van de case studie Deventer waren in Zaal 3 zichtbaar.

8 september t/m 11 september 2005

Wereld van Witte de With

In 2005 nam het NAI actief deel aan het festival De Wereld van Witte de With. Dit festival wordt gehouden ter viering van de opening van het culturele seizoen in Rotterdam. Ook dit jaar participeerde een groot aantal betrokkenen en bewoners van de kunstAs. Met het thema 'Antwerpen, spiegelstad' stond onze relatie tot onze zuiderburen centraal.

In en rond het NAI vonden vijf activiteiten plaats:

- De openingsact 'Scatola d'Angeli' van het Antwerps/Amsterdams kunstenaarscollectief Theater TOL boven de vijver van het NAI;
- De draaimolen uit Antwerpen op het grasveld naast het NAI;
- De toneelvoorstelling Maison Belge van Theatergroep Bonheur in museumwoning huis Sonneveld;
- De hiphop video (skyline

collage) van Rotterdamse rapper KAS in de eenpersoons galerie NEST in Zaal 3;

- De recent aangestelde rijksbouwmeesters van Vlaanderen (Marcel Smets) en Nederland (Mels Crouwel) gingen in gesprek over de toekomst van de lage landen o.l.v. Hans Ibelings.

Het NAI is in de tweede helft van het seizoen van start gegaan met nieuwe lezingen en debatten. Bij de serie architect@nai werden (en worden) architecten uitgenodigd die hun sporen reeds lang verdiend hebben en een voorbeeld kunnen zijn voor een jongere generatie architecten. Daarnaast is er een serie films van start gegaan (film@nai) en werden er lezingen georganiseerd in het kader van bijzonder collectieonderzoek (schatten@nai). Buiten deze series om werden er ook lezingen en debatten georganiseerd in het kader van de tentoonstellingen.

21 januari 2005, Preview
Voorbezigting Herzog en de Meuron voor de Vereniging Vrienden van het NAI

22 januari 2005, Studentenpreview
Ascan Mergenthaler, partner in het bureau van Herzog en de Meuron

17 februari 2005, Film
My architect, a son's journey, voorpremiere van de documentaire over Louis Kahn, ingeleid door Aaron Betsky

18 februari 2005, Lezing
Venturi & Scott-Brown en gesprek met Liesbeth van der Pol, Haiko Meijer en Sjoerd Soeters o.l.v. Harm Tilman

24 februari 2005, Lezing
Janneke Wesseling: Over kunst en architectuur in het werk van Herzog en de Meuron

7 maart 2005, Salon
Dus Architecten en Robin van 't Haar

10 maart 2005, Lezing
Searching for traces of urban change: John Palmesino on the research of the Institute of the Modern City, Studio Basel

31 maart 2005, Symposium
De nieuwe Veenkoloniën, vier ontwerpen voor de toekomst

6 april 2005, Lezing
Jacques Herzog

21 april 2005, Lezing
Frans Haks, 'Op weg naar een symbiose van reclame & architectuur'

28 april 2005, Lezing
Mark Pimlott: The condition of publicity (and its effects on architecture)

25 mei 2005, Preview en Lezing
Voorbezigting Vrienden van het NAI en lezing van Frank Westerman: Zondvloed in de Polder

26 mei 2005, Studentpreview
Ronald Rietveld: DELTA WERKEN 2.0

1 juni 2005, Lezing
Matthijs Schouten, De Poldermens: de perceptie van het Nederlandse landschap

6 juni 2005, Salon
ANA Architecten en Tjeerd Veenhoven

30 juni 2005, Symposium
De introductie van het onverwachte. Kunst en Ruimtelijke Ordening, in samenwerking met SKOR. Met onder meer Govert Grosfeld, Han Lörzing, Kees de Ruiter,

Wouter Veldhuis, Willem Giezeman

15 juli 2005, Debat
Big and Beautiful, slotdebat Summerschool Academie van Bouwkunst Rotterdam, met Aaron Betsky, Peter Wilson en Martin Aarts, o.l.v. Lucas Verweij

24 juli 2005, Excursie
Zuidplaspolder, in samenwerking met AIR

21 augustus 2005, Excursie
Alexanderpolder, in samenwerking met AIR

7 september 2005, Lezing
Open Monumentendag

8 september 2005, architect@nai
Het Verdriet van de Lage Landen? Marcel Smets en Mels Crouwel (de Nederlandse Rijksbouwmeester en de Vlaamse bouwmeester) spreken o.l.v. van Hans Ibelings

15 september 2005, architect@nai
Carel Weeber: de laatste lezing in Nederland! De ex-architect van Nederland vertrekt naar de Antillen

23 september 2005, Preview
Voorbezigting voor de Vrienden van het NAI, Team 10, A Utopia of the Present, m.m.v. Max Risselada

24 september 2005, Studentenpreview
Luca Molinari over Team 10 en Giancarlo de Carlo

29 september 2005, film@nai
Themroc

9 oktober 2005, schatten@nai
Tom Avermaete: Another Modern

13 oktober, architect@nai
Herman Hertzberger

3 november 2005, film@nai
Detroit, ruins of a city

10 november 2005, architect@nai
Pi de Bruin

17 november 2005, Lezing
Alex van der Beld, Onix architecten: Wachten op betekenis

24 november 2005, Salon
Office KGDVS en BertJan Pot

29 november 2005, Lezing
Jan des Bouvrie

1 december 2005, debat@nai
Stadsranden, debat in samenwerking met Kasteel Groeneveld, met o.m. Erik Luijten, Adri Duivesteijn, Herman Vuijsje, o.l.v. Sandra Rottenberg

8 december 2005, architect@nai
Wim Quist

11 december 2005, schatten@nai
Johan de Haan: Hier ziet men uit paleizen, het Groninger interieur in de zeventiende en achttiende eeuw

15 december 2005, debat@nai
Young European Architects over Team 10, met Zsolt Gunther (Hongarije), Stefania Manna (Italië), Andre Kempe (Duitsland/Nederland) en Veronika Valk (Estland) o.l.v. JaapJan Berg

21 december 2005, Salon
24H architecten en Denis Kaspori

B / TENTOONSTELLINGS-PROGRAMMA EN OVERIGE ACTIVITEITEN

B.4 PUBLICATIES

Team 10. A Utopia of the Present
DeTU Delft en het NAi werkten samen bij de totstandkoming van het project over Team 10. DeTU Delft was verantwoordelijk voor de zeer omvangrijke publicatie over deze architecten die tot de dag vandaag op belangstelling kunnen rekenen.
M. Risselada en D. van den Heuvel (red), NAi Uitgevers, 368 pagina's, Eng.

Dromen van Piet Sanders
Bij de presentatie in Zaal 2 verscheen een publicatie met daarin beschreven de achtergrond en beweegredenen voor de verzameling van Piet Sanders.
M. de Vletter, NAi Uitgevers, 66 pagina's, nl/eng

De Architectuurkrant
De Architectuurkrant bestond in 2005 voor het laatst. Er verschenen drie edities met wederom artikelen over de tentoonstellingen en aanverwante thema's. Bij de Architectuurbiënnale verscheen een special. In 2006 zal het Architectuurbulletin verschijnen.

BIJLAGE

C / INTERNATIONALE EN LANDELIJKE ACTIVITEITEN

C.1 REIZENDE TENTOONSTELLINGEN

5 maart t/m 1 mei 2005
HET LANDSCHAP VAN DE VERSTEDELIJKING
Wiebengahal, Maastricht
Het NAi opende in de Wiebengahal in Maastricht drie tentoonstellingen vooruitlopend op de restauratie van de hal en het daarna ter beschikking stellen van ca. 1.100 m² tentoonstellingsruimte door Vesteda aan het NAi. Zo hadden de Nederlandse inzending voor de Architectuur Biënnale in Venetië (2004) 'Hybrid Landscapes' en 'The City As Loft' over het werk van KCAP/ASTOC-Kees Christiaanse, er hun Nederlandse première. 'The City As Loft' richtte zich vooral op de herstructurering van stedelijke gebieden en dan met name voormalige haven-, industrie- en spoorgebieden. Tevens was de tentoonstelling 'Transformaties van het verstedelijkt landschap' van de TU Delft te zien, over het werk van het stedenbouwkundig bureau Palmboom & van den Bout.

Ontwerp: Hybrid Landscapes: Traast & Gruson (ruimtelijk en grafisch); City as Loft: KCAP; Transformaties van het verstedelijkt landschap: Palmboom & van den Bout
Curator: Hybrid Landscapes: Linda Vlassenrood; City as Loft: Suzanne Mulder; Transformaties van het verstedelijkt landschap: TU Delft
Sponsoren: Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Vesteda

3 juni 2005 t/m 12 maart 2006
HYBRIDE LANDSCHAP
Integratie van stad en land als Nederlandse ontwerpogave 1980 – 2004
Kasteel Groeneveld, Baarn
Nederland is totaal verstedelijkt. Er is sprake van een 'hybride landschap' doordat de grenzen tussen stad en land volledig zijn vervaagd. Het transformeren van dit landschap door behoud, was uitgangspunt van de tentoonstelling (oorspronkelijk de Nederlandse inzending voor de negende Internationale Architectuur Biënnale Venetië). Er stonden drie stedenbouwkundige projecten centraal: Prinsenland (1982-1984), Leidsche Rijn (1994-1995) en Maastricht Belvédère (1999-2004). Deze projecten vertegenwoordigden de wijze waarop Nederland een weg zoekt tussen behoud van landschappelijke kwaliteit en het creëren van stedelijke identiteit.

Ontwerp: Traast & Gruson (ruimtelijk en grafisch)
Kaartenreeks: MUST
Curator: Linda Vlassenrood

8 oktober t/m 11 december 2005
URBAN NATURE
West 8
Sao Paulo (Biënnale), Brazilië
Palmbomen op lantaarnpalen, een botanische brug met een hoogte van 35 meter of watersystemen die teruggrijpen op het grachtenstelsel van Leonardo da Vinci. Niets lijkt onmogelijk in het oeuvre van West 8; het is ongrijpbaar, poëtisch en spannend tegelijkertijd. Sinds 1987 werkt het

landschaps- en stedenbouwkundig bureau West 8 aan complexe stedelijke vraagstukken, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende ontwerpdisciplines. Het bureau werkt zowel op grote als ook op kleine schaal. Urban Nature toont met acht projecten de visie van West 8 op de inrichting van de openbare ruimte.

21 december 2005 t/m 15 januari 2006
Update HUNGRY BOX, de eindeloze interieurs van MVRDV, Barcelona
Het succes van Hungry Box. Endless Interiors by MVRDV deed het NAi besluiten de tentoonstelling te restaureren en aan te vullen. Vier nieuwe projecten werden toegevoegd (Frosilo's in Kopenhagen, Mirador in Madrid, Matsudai in Japan en De Boekenberg in Spijkenisse). Het oude concept werd bijgewerkt en aangepast. De tentoonstelling is nu completer en tegelijkertijd actueler en kan met deze aanpassingen nog ruim drie jaar op reis.

THE CITY AS LOFT, KCAP
Deze tentoonstelling die in 2003 gereed kwam, heeft in 2005 drie locaties aangedaan. In Zurich was de tentoonstelling te zien bij de ETH, waar Kees Christiaanse lesgeeft. Daarna was de tentoonstelling nog op twee Nederlandse lokaties te zien: in de Wiebengahal in Maastricht en tijdens Sail Amsterdam in het pakhuis aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam. Daarna werd de tentoonstelling ontmanteld.

**C / INTERNATIONALE EN
LANDELIJKE ACTIVITEITEN**

C.2 BEZOEKERSPROGRAMMA'S

BEHIND THE CURTAINS, NRA
De juweeltjes van Neutelings Riedijk Architecten zijn in 2005 op drie plekken te zien geweest. Te weten in het Vlaams Nederlands Huis in Brussel, in de Galeri Jaorslava Fragnere in Praag en in het Kasteel in Ljubljana. Ook in 2006 zal de tentoonstelling nog gaan reizen.

Uit China (4 personen)	Uit Amerika (2 personen)
- Dr. Wang Lu, Chief Editor The World Architecture Magazine Publications, Professor School of Architecture, Tsinghua University	- Andrew Yang, freelance journalist - Virginia Gardner, freelance journalist
- Zhou Rong, Assistant Dean, Associate Professor, School of Architecture, Tsinghua University	Uit Warschau, Polen (1 persoon)
- Zhu Jingxiang, Department of Architecture, The Chinese University of Hong Kong	- Mr Bucsek, hoofd van de afdeling architectuur
- Jiang Jun, Editor-in-Chief Urbanchina, Lecturer Guangzhou Academy of Art & Design	Uit Amerika (1 persoon)
Uit Lima, Chili (12 personen)	- Paul S. Byard, hoofd van de afdeling architectuurbehoud, Columbia University, New York
- Mr Cooper, Dean of the school of architecture	4 gasten in het kader van het Team 10 lezingenprogramma
- 11 docenten van deze architectuuropleiding	
Uit Duitsland (2 personen)	
- Frauke Burgdorf, Stadt.bau.raum Gelsenkirchen	
- Astrid Becker, Nederlands consulaat generaal Dusseldorf	
Uit Amerika (2 personen)	
- Fred Kent, Derictor PPS	
- Kathleen Madden, PPS	
Uit Cordoba, Argentinië (1 persoon)	
- Diego Schmukler, hoofd van de afdeling architectuur aan de universiteit in Cordoba	

BIJLAGE

D / BEZOEKERSAANTALLEN

Bezoekersaantallen 2005

	2002	2003	2004	2005
januari	7.147	7.849	7.321	6.663
februari	7.776	8.619	15.811	14.315
maart	14.573	12.801	10.334	10.167
april	9.233	7.820	10.749	10.739
mei	6.339	11.732	11.454	9.652
juni	6.865	10.188	6.475	14.999
juli	6.445	7.080	6.416	5.045
augustus	6.621	5.620	6.466	5.496
september	8.095	9.260	7.113	8.746
oktober	10.442	9.655	8.095	7.885
november	9.193	9.711	5.513	9.080
december	8.335	6.373	5.144	6.069
Totaal bezoekers NAI	101.064	106.708	100.891	108.856
Totaal Huis Sonneveld	20.010	18.355	17.866	17.223
Totaal NAI website	260.018	333.138	478.245	650.000
Totaal Tentoonstellingen binnenland				35.000
Totaal Tentoonstellingen buitenland				122.000

E / FORMATIE

Overzicht formatie 2005 / personen

	2005	2004
Directie	4,53	4,00
Collectie	19,81	21,78
Presentatie	9,32	10,85
Faciliteiten	12,11	12,05
Externe Zaken	18,44	18,80
Financiën en P&O	4,84	5,68
Totaal generaal	69,04	73,16

F / EXPLOITATIEREKENING 2005

	werkelijk 2005	begroting 2005	werkelijk 2004
BATEN			
Opbrengsten			
1. Directe opbrengsten	598.469	440.000	795.455
2. Indirecte opbrengsten	403.704	213.394	259.987
	1.002.173	653.394	1.055.441
Bijdragen			
3. Subsidie ministerie van OCenW	4.948.422	4.836.985	4.862.815
3. Subsidie ministerie van VROM	340.000	340.000	521.847
3. Subsidie Provincie Limburg	54.067	0	0
4. Overige subsidies, rijksoverheid	600.207	0	0
4. Overige subsidies, gemeente Maastricht	54.067	0	0
4. Overige subsidies (werkgelegenheid)	86.555	67.500	87.996
4. Subsidie gemeenten	17.500	0	0
4. Overige subsidies	15.000	0	534.838
5. Overige bijdragen	166.888	6.000	222.537
	6.282.707	5.250.485	6.230.033
Som der baten	7.284.880	5.903.879	7.285.475
LASTEN			
6. Beheerlasten: Personeel	1.513.618	1.358.145	1.376.570
7. Beheerlasten: Materieel	1.635.622	1.703.998	1.665.605
8. Activiteitenlasten: Personeel	1.811.553	1.845.386	1.798.836
9. Activiteitenlasten: Materieel	2.070.728	928.450	2.324.560
Som der lasten	7.031.521	5.835.979	7.165.572
10. Rentebaten	21.463	25.000	18.561
11. Rentelasten in huisvesting	-68.067	-68.067	-79.412
11. Rentelasten in huisvesting maquette depot	-1.611	-24.810	0
	-48.215	-67.877	-60.851
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	205.144	24	59.052
Exploitatiesaldo	205.144	24	59.052

G / SPONSORING EN SUBSIDIES

Toelichting op de inkomsten van tentoonstellingen en overige projecten

1 Directe sponsoring tentoonstellingen/projecten

<i>Herzog & De Meuron</i>	
Roche	5.000
Relan Pensioen/Interpolis	500
Volker Wessels	25.000
<i>Polders</i>	
Grontmij	50.000
AM Wonen	40.000
<i>GeWoon Architectuur</i>	
Vestia	25.000
<i>NU Binnen: het nieuwe Nederlandse huis</i>	
Interpolis	5.000
Ahrend Inrichten	7.500
<i>Team 10</i>	
Mecanoo Architecten	500
Zeinstra, v.d. Pol	1.000
Hertzberger	500
Neutelings Riedijk	1.500
Van den Broek en Bakema	1.500
<i>Opening Open Maquette depot (OMD)</i>	
GTI	3.500
Totaal	166.500
2 Algemene sponsoring	
Com Wonen	100.000

3 Overige subsidies

3.1 Subsidie rijksoverheid

Internationale bezoekers 2005	
HGIS-C	36.652
Internationale projecten 2004:	176.827
- Herzog & De Meuron	
- Onderzoek Duits Architectuurnetwerk	
- Dutch perspectives	
- West 8 reizend (in 2004 besteed 209.614)	
Kleine Internationale projecten:	
- Aanpassing The Hungry Box	
- Artists in Residence in het Wallhouse	
- voorbereiding China tentoonstelling,	
- Flow	
HGIS-C	60.000
Team 10	
HGIS-C (maximaal toegezegd 269.000)	267.765
The Hungry Box in Jakarta	
Nederlandse Ambassade in Jakarta	17.728
Polders	
Ministerie van LNV	40.000
Totaal	598.972

3.2 Subsidie gemeente

<i>Neutelings Riedijk: Behind Curtains Praag</i>	
Gemeente Rotterdam	7.500
<i>De Parade</i>	
OBR Gemeente Rotterdam	10.000
<i>Werkgelegenheidssubsidies</i>	
Gemeente Rotterdam	87.305
Totaal	104.805

3.3 Overige subsidies

<i>Polders</i>	
Nederlandse Waterschapsbank	15.000
Totaal	15.000

H / RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling d.d. 31 december 2005

De heer drs. H. Andersson
(voorzitter)Mevrouw ir. K. Laglas
(penningmeester)De heer ing. J.A. van der Leeuw
De heer ir. W.J.M. Neutelings
De heer L.J.M. Ramakers
De heer Dr. W.A.J. Vanstiphout
De heer drs. L. Voogt
Mevrouw M.C.H. van der Wijst**4 Overige bijdragen****4.1 Diverse bijdragen**

<i>The City as Loft: KCAP in Zurich</i> ETH Zurich	1.035
<i>Herzog & De Meuron</i> Pro Helvetia	25.856
<i>Collage Europa</i> Fonds Amateurkunst (Thinking Forward)	20.029
<i>Polderlandschap</i> IABR	40.000
<i>Dromen van Piet Sanders</i> Prof. Sanders	4.000
<i>Landschap van de Verstedelijking</i> Vesteda	7.481
<i>Neutelings Riedijk in Brussel</i> Vlaams Nederlands Huis	24.954
<i>Neutelings Riedijk in Praag</i> DanMarta	7.000
<i>Polders, maquettes in Delft</i> TU Delft	4.200
<i>Architect@NAi</i> Architectuur Instituut Rotterdam (AIR)	450
<i>Parade 2005</i> Mobile Arts	9.333
<i>Bijdrage Symposium</i> Kasteel Groeneveld	4.100
<i>Sonneveld Bonheur, de Wereld van Witte de With</i> Rotterdam Festivals	4.000
<i>Onderzoek en publicatie Aubette van Van Doesburg</i> Association Van Doesburg	2.000
Totaal	154.437

5 Open Maquettedepot

Voor de verbouwing en inrichting van het Open Maquettedepot in de Van Nellefabriek zijn de volgende bijdragen ontvangen.

Ministerie van OCenW	225.000
Bouwfonds Cultuurfonds	30.000
Erasmusstichting	10.000
G.P.Verhagen Stichting	10.000
Jurriaanse Stichting	12.500
Stichting Bevordering van Volkskracht	12.500
Stichting Van Wijngaarden Boot	3.000
Van Leeuwen van Lignac Stichting	7.500

**NEDERLANDS
ARCHITECTUURINSTITUUT**

NAi
Museumpark 25
3015 CB Rotterdam
tel 010 440 12 00
www.nai.nl

NAi Open Maquettedepot
Van Nelle Ontwerpfabriek
Van Nelleweg 1
3044 BC Rotterdam

**20
05**